

Täysistunto

Torstai 27.2.2025 klo 16.00—22.01

7. Kansaneläkelaitoksen valtuutettujen toimintakertomus 2023

Kertomus K 10/2024 vp

Valiokunnan mietintö StVM 1/2025 vp

Ainoa käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 1/2025 vp. Nyt päätetään kannanotosta kertomuksen johdosta. — Esittelypuheenvuoro, valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Kiuru. — Siellä oli sokea piste, niin että en nähnyt, minne te hävisitte.

Keskustelu

19.43 **Krista Kiuru sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Venyin tässä koko 157-senttimetriseen korkeuteeni, ja tässä sitä ollaan. Taisin jäädä sellaiseen kulmaan, että ette nähnyt. — Tarkoitukseni oli muutamalla ajatuksella tätä mietintöä esitellä. Tässä otetaan siis kantaa Kansaneläkelaitoksen valtuutettujen kertomukseen viime vuodelta, ja olemme joitakin tärkeitä nostoja tehneet tästä hyvästä valtuutettujen työstä.

Ensinnäkin siis tämän kertomuksen mukaan Kansaneläkelaitoksen hoitaman sosiaaliturvan etuusmenot olivat vuonna 23 yhteensä 16,66 miljardia euroa, mikä on siis 1,8 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuotena. Esimerkiksi sairausvakuutusetuksien menot pienenevät, mutta sosiaaliturvan yleisen yleisrahaston etuusmenot kasvoivat 4,1 prosenttia.

Kansaneläkelaitoksen valtuutetut seurasivat etuuskäsittelyjen läpimenoaikoja sekä palvelutilannetta asiointimäärineen eri palvelukanavissa. Tähän liittyen Kansaneläkelaitoksen valtuutetut ovat myöskin palveluverkon ja asiointipalvelun osalta kertomuksessa ottaneet tähän nykyiseen vuoden 23 tilanteeseen kantaa. On arvioitu palvelupisteiden asiointimääriä, puhelinasointimääriä sekä itse palveluverkkoa.

Tämän kertomuksen mukaan nimenomaan valtuutetut ovat seuranneet Kansaneläkelaitoksen pitkään jatkunutta työtä etuuspäätösten kielen parantamiseksi, ja siksi myös StV korostaa kertomuksen tavoin, että selkeä viestintä vahvistaa kansalaisten oikeusturvaa.

Kertomuksessa Kansaneläkelaitos on jatkanut myös digitaalisten palveluiden kehittämistä, kuten asiointipalvelu OmaKelaa ja chattirobotteja. Pidämmekin valiokunnassa hyvin myönteisenä sitä, että digitaalisten palveluiden kehittämisen rinnalla myöskin näitä lähipalveluita on yritetty kehittää yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ja onkin hyvä todeta, että palveluverkon pisteissä, 128 palvelupisteestä noin 60:ssä, toimitaan yhdessä muiden kumppanien kanssa samoissa tiloissa.

Valiokunta pitääkin tärkeänä, että valtuutetut seuraavat myöskin hakemusten läpimenoaikoja. Nämä asetetut etuuskohtaiset tavoiterajat on tärkeää olla myöskin valvottuja, ja sii-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 14/2025 vp

nä valtuutetut ovat tehneet hyvää työtä. Tämän kertomuksen mukaan läpimenoaikatavoitteet saavutettiin Kansaneläkelaitoksessa vuonna 23 pääosin hyvin.

Hyvinvointialueiden osalta Kansaneläkelaitoksen valtuutetut ovat myöskin seuranneet hyvinvointialueiden aloittamista, ja Kela on ollut aktiivisesti tässä aloitustyössä mukana. Tätä sujuvaa yhteistyön tärkeyttä myöskin valiokunta tässä korostaa. On tärkeätä myöskin työvoiman, alkavien uusien kuntien työvoimapalveluiden ja kotouttamispalveluiden osalta olla jatkuvassa vuorovaikutuksessa.

Kansaneläkelaitoksen kuntoutuksen kehittäminen on myöskin puhuttanut, ja siitä muutama sana, arvoisa puhemies.

Valtuutetut ovat tässä kertomuksessa myöskin seuranneet harkinnanvaraisen kuntoutuksen palveluvalikoimauudistusta, ja valiokunta pitääkin palveluvalikoiman uudistamista tärkeänä harkinnanvaraisessa kuntoutuksessa kohdennettavien määrärahojen mahdollisimman vaikuttavan käytännön kannalta.

Valtuutetut ovat seuranneet myöskin kokeilua rekisteröitymismenettelystä kuntoutuspalveluiden järjestämisessä, ja tältä osin myöskin on tärkeätä, että tätä asiaa on valvottu. Valiokunta pitää rekisteröitymismenettelyn käyttöönottoa tärkeänä ja myönteisenä parannuksena palveluiden hankintaan, koska se mahdollistaa myös pienten palvelutuottajien pääsyn palveluntuottajiksi, ja tällä menettelyllä turvataan palvelun jatkuvuus paremmin kuin kilpailuttamalla.

Arvoisa puhemies! Sitten vielä joitakin sanoja tästä lainsäädännön uudistamisesta. Sosiaali- ja terveysvaliokunta on Kansaneläkelaitoksen valtuutettujen toimintakertomuksia käsitellessään jo toistuvasti ja useaan otteeseen painottanut Kansaneläkelaitoksen valvontaa ja ohjausta sekä Kansaneläkelaitoksen asemaa koskevien muutostarpeiden selvittämistä. Kantoja löytyy aina vuodesta 2018 alkaen.

Parlamentaarinen työryhmä on Kansaneläkelaitoksen valvonnan aseman ja toimivaltasuhteiden sekä Kansaneläkelaitosta koskevien muutostarpeiden selvittämiseksi tehnyt ehdotuksia helmikuussa 22. Näistä työryhmän ehdotuksista ensimmäinen vaihe on nyt jo ollut täällä eduskunnassa käsittelyssä, ja seuraavia vaiheita odotetaan.

Valtuutetut ovat kiinnittäneet erityisesti huomiota siihen, että näitä uudistuksia tarvitaan, ja myöskin on tärkeätä, että tätä uudistustyötä jatketaan. Sosiaali- ja terveysvaliokuntakin on uudistuksia käsitellessään ja erityisesti tätä viimeisintä uudistusta käsitellessään pitänyt tärkeänä, että esitykseen sisältyvät parlamentaarisen työryhmän ehdotusten toteuttamiseksi tarpeelliset lainsäädäntömuutokset valmistellaan viipymättä ja annetaan mahdollisimman pian eduskunnan käsiteltäväksi, ja tätä seuraavaa vaihetta tässä me jo odotammekin.

Valiokunnan sosiaali- ja terveysministeriöltä saaman tiedon mukaan loput parlamentaarisen työryhmän esityksistä ovat parhaillaan ministeriön valmistelussa ja ne on lainmuutosten osalta suunniteltu tulemaan voimaan alkuvuodesta 26. — Tässä pääpiirteissään tämä kertomus valiokunnan näkökulmasta käsiteltynä. Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset esittelystä. — Sitten mennään keskustelussa eteenpäin. — Edustaja Elomaa.

19.49 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Käsittelemme Kansaneläkelaitoksen valtuutettujen toimintakertomusta 2023. Kiitos sosiaali- ja terveysvaliokunnan puheenjohtaja Kiurulle mietinnön esittelystä. Pidän tämän puheeni Kelan valtuutetun ominaisuudessa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 14/2025 vp

Käsiteltävänä olevan kertomuksen mukaan Kansaneläkelaitoksen hoitaman sosiaaliturvan etuusmenot olivat vuonna 2023 yhteensä 16,6 miljardia euroa, mikä on 1,8 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna. Eläke-etuuksien menot kasvoivat 4,5 prosenttia, sairausvakuutusetuksien menot pienenivät 2,7 prosenttia, ja sosiaaliturvan yleisrahaston etuusmenot kasvoivat 4,1 prosenttia. Toimintakulut olivat 660 miljoonaa euroa, mikä on noin 4 prosenttia etuusrahastojen kokonaiskuluista.

Asia on tietysti niin, että mitä harvemmillä työikäisellä ja työkykyisellä kansalaisella on tarvetta asioida Kelan kanssa, sitä paremmin meillä yhteiskuntana menee. Enkä tarkoita nyt tietenkään esimerkiksi lapsilisiä ja opintotukia vaan muita etuuksia, kuten työkyvyttömyysturvaa ja yleistä asumistukea. Kyllähän tavoitteena pitää olla, että mahdollisimman suuri osa työikäisistä on työelämässä saaden palkkaa, jolla pystyy elämään ilman tukia, jolloin Kelaa tarvitaan mahdollisimman vähän.

On toki niinkin, että heikommassa asemassa olevista on hyvinvointivaltiossa pidettävä huolta. Esimerkiksi pienituloisista eläkeläisistä, jotka saavat kansaneläkettä, on pidettävä huolta. Meillä on myös iäkkäitä naisia, jotka ovat tehneet pitkän, pitkän, yli 40:n, 50:nkin vuoden työrupeaman ja pidemminkin, koska silloin ihan nuorena ei edes kertynyt eläkettä ollenkaan. Heillä on pitkä työura ollut, ja silti voi olla se eläke todella pieni.

Mutta sitten väärinkäytöksiäkin ilmenee Kelassa. Kela arvioi vuositasolla epäilyjen olevan yhteensä noin 6,7 miljoonaa euroa. Totta kai esiin tulleiden väärinkäytösten osuus miljardien kokonaisuudesta on mitätön, mutta epäillä sopii, että kyseessä on vain jäävuoren huippu, sillä varmastikaan läheskään kaikki väärinkäytökset eivät tule ilmi, valitettavasti. Huijauksien vähentämiseksi yksi keino olisi kannustinloukkujen purkaminen.

Kelan maksamat taksikyydit on sellainen aihe, mistä valtuutettuna tulee hyvin paljon palautetta, ja se ei ole useinkaan positiivista. Harvaan asutuilla alueilla tuttua taksia ei ole välttämättä saatavilla. Kilpailutus on selkeästi huonontanut palvelun laatua. Kuljetuspalvelut vaativat siis lisäkorjauksia, ja niitä tehdään jatkuvasti.

Palautetta tulee myös siitä, että kun hakee tukea, niin pitää toimittaa niin paljon eri papereita, ja varsinkin ikäihmisille se tuottaa vaikeuksia, koska pitäisi saada asioida ihan kasvotusten Kelan työntekijän kanssa tai vähintään puhelimitse. Onneksi aika hyvin toimii se, että jos Kelaan soittaa, soitetaan sitten takaisin. Se täytyy huomioda, että varsinkaan iäkkäimmillä ihmisillä ja monilla muillakaan ei ole mahdollisuutta hoitaa asioitaan digitaalisesti. Menee vielä pitkään, että täytyy saada toimittaa asioita muullakin lailla.

Tässä lopuksi vielä haluan kiittää Kelan valtuutettuja ja Kelan ihmisiä, jotka ovat joka kuukausi kokouksissa, ja Kelan valtuutettujen puheenjohtajaa Mira Niemistä siitä, että asiat ovat toimineet hyvin, ja myös sihteeri Leena Uikkasta, joka on lakiasiainpäällikkö. Usein käännyin hänenkin puoleensa, koska me saamme valtuutettuina todella puhelimitse niitä yhteydenottoja hyvin paljon. Silloin täytyy yrittää toimia, varsinkin jos on huomannut joitain epäkohtia. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Nieminen.

19.54 Mira Nieminen ps: Arvoisa rouva puhemies! Kiitos sosiaali- ja terveysvaliokunnan puheenjohtajalle mietinnöstä ja tosiaan yhteistyöstä näitten asioiden kanssa.

Kuten tiedämme, Kelan tehtävänä on huolehtia Suomen sosiaaliturvaan kuuluvien henkilöiden sosiaaliturvasta erilaisissa elämäntilanteissa. Kelan vastuulla ovat esimerkiksi lapsiperheiden tuet, sairausvakuutus, kuntoutus, työttömän perusturva, perustoimeentulo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 14/2025 vp

tuki, asumistuki, opintotuki, vammaisetuudet ja vähimmäiseläkkeet. Kansaneläkelaitoksesta annetun lain mukaan valtuutettujen tehtävänä on valvoa Kansaneläkelaitoksen hallintoa ja toimintaa ottaen muun ohella huomioon laitoksen palvelujen laatu ja saatavuus. Säännöksen mukaan valtuutettujen tehtävänä on myös antaa vuosittain toiminnastaan kertomus eduskunnalle.

Arvoisa rouva puhemies! Palvelupisteiden asiointimäärät ja puhelinasiointien määrä kasvoivat vuonna 23 hieman edellisestä vuodesta. Hyvä asiakaskokemus ja velvollisuus selkeään viestintään ovat Kelan strategian ytimessä. Asiakaskokemuksen kehittämiseen panostetaan entistä systemaattisemmalla asiakasymmärrystyöllä ja -yhteistyöllä. Sosiaali- ja terveysvaliokunta korostikin mietinnössään, että selkeä viestintä vahvistaa kansalaisten oikeusturvaa, ja pitää myönteisenä, että työtä etuuspäätöksiä kielen parantamiseksi on seurattu valtuutettujen toimesta. Valiokunta piti myönteisenä myös sitä, että digitaalisten palvelujen kehittämistä tehdään lähipalvelujen kanssa rinnakkain ja että valtuutetut seuraavat Kansaneläkelaitokselle saapuvien hakemusten läpimenoaikoja. Näin varmistetaan etuuksien toimeenpanoprosessin toimivuus.

Arvoisa rouva puhemies! Hyvinvointialueet aloittivat toimintansa vuoden 2023 alusta, ja valtuutetut saivatkin vuoden ensimmäisessä kokouksessaan tilannekatsauksen hyvinvointialueiden toiminnan käynnistymisestä. Kansaneläkelaitoksen tehtävät liittyvät tiiviisti hyvinvointialueiden vastuulle kuuluviin sosiaali- ja terveyspalveluihin, ja siksi Kelan ja hyvinvointialueiden välinen yhteistyö on tärkeää. Erityisen merkittävää Kansaneläkelaitoksen ja hyvinvointialueen monialainen yhteistyö on niiden asiakkaiden kohdalla, jotka tarvitsevat paljon neuvontaa, tukea ja palveluja. Vuodenvaihteen muutos onnistui erinomaisesti, ja yhteisten asiakkaiden asioiden hoitaminen varmistettiin sekä muutoksessa että sen jälkeen.

Valiokunta piti lausunnossaan myönteisenä, että hyvinvointialueiden ja Kansaneläkelaitoksen yhteistyötä sekä erityisesti siirtymävaiheen tilannetta on seurattu. Valiokunta korosti myös sujuvan yhteistyön tärkeyttä erityisesti palvelujen nykyistä tiiviimmässä yhteensovittamisessa.

Tässä nousi edellisessä puheenvuorossa muutama kysymys tai muutama nosto Kela-takseista ja kilpailutuksesta. Siihen Kansaneläkelaitoksen valtuutettujen puheenjohtajana: Todellakin Kela-takseista tulee jonkun verran palautetta, mutta ajettuihin kuljetusmääriin ja kilometreihin nähden se on aika vähäistä kuitenkin. Jokainen näistä huolista otetaan vakavasti ja palautteesta yritetään oppia ja niitä toimenpiteitä tehostetaan. Nytkin ruvetaan näitä viivästymisiä seuraamaan tarkemmin ja siitä raporttia saadaan.

Väärinkäytökset ovat tosiasia. Se on pieni osuus myöskin Kelan kokonaisbudjetista mutta on asia, mikä on otettu nyt myös ihan hoitaakseen. Siellä tiedonkulun parantaminen on yksi semmoinen, tiedon saamiseen liittyvät oikeudet on asia, mitä valiokunnan puheenjohtajakin toi esille, mitä pyritään parantamaan tulevissa muutoksissa. Eli tiedolla saadaan myös sitten näitä kiinni.

Ja asiakaslähtöisyyden vielä nostan, elikkä Kela tekee äärettömän tärkeää työtä asiakaslähtöisyyteen. Selkokieelisyyden, josta on saatu myös palkintoja, on yksi niistä, mutta Kela pyrkii digitaalisuuteen ja automaatioon ja tässä kaiken muutoksen keskellä viemään näitä uudistuksia eteenpäin. Siellä tosiaan pyritään siihen, että tällaiset nopeat päätökset pystytään tekemään automaatiopalveluita käyttäen ja sitten enemmän jäisi tähän varsinaiseen asiakastyöhön aikaa ja käsiä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 14/2025 vp

Lopuksi, arvoisa rouva puhemies, haluan kiittää Kansaneläkelaitoksen etenkin henkilöstöä ja johtoa, jotka ovat onnistuneet tehtävässään hyvin. Kiitän myös Kelan hallitusta ja valtuutettuja, yhteistyö toimii äärettömän hyvin kuten myös ministeriön ja ministeri Sanni Grahn-Laasosen kanssa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Strandman.

20.00 Jaana Strandman ps: Arvoisa rouva puhemies! Kansaneläkelaitoksesta annetun lain mukaan valtuutettujen tehtävänä on valvoa Kansaneläkelaitoksen hallintoa ja toimintaa ottaen huomioon laitoksen palvelujen laatu ja saatavuus. Säännöksen mukaan valtuutettujen tehtävänä on myös antaa vuosittain toiminnastaan kertomus eduskunnalle. Tätä kertomusta käsitellään nyt, ja otan esille muutamia nostoja.

Palvelupisteiden asiointimäärät ja puhelinasiointien määrä kasvoivat vuonna 2023 hie-
man edellisestä vuodesta. Selkeä viestintä vahvistaa kansalaisten oikeusturvaa, ja valio-
kunta pitää myönteisenä, että työtä etuuspäätöksiä kielen parantamiseksi on seurattu val-
tuutettujen toimesta. Valiokunta pitää myönteisenä, että digitaalisten palvelujen kehittä-
mistä tehdään lähipalvelujen kanssa rinnakkain. Valiokunta pitää tärkeänä, että valtuutetut
seuraavat Kansaneläkelaitokselle saapuvien hakemusten läpimenoaikoja, näin varmistee-
taan etuuksien toimeenpanoprosessien toimivuus.

Arvoisa rouva puhemies! Myönteistä on, että hyvinvointialueiden ja Kansaneläkelaitok-
sen yhteistyötä sekä erityisesti siirtymävaiheen tilannetta on seurattu. Sujuvan yhteistyön
tärkeys, erityisesti palvelujen nykyistä tiiviimmässä yhteensovittamisessa, on merkittävää.
Kunnille siirtyneiden työvoimapalvelujen ja kotoutumispalvelujen rakenteellisten uudis-
tusten toimeenpanossa on tärkeää kehittää Kansaneläkelaitoksen ja kuntien sekä työlli-
suusalueiden välistä yhteistyötä ja yhteisiä asiakasprosesseja sujuviksi ja joustaviksi.

Kansaneläkelaitoksen harkinnanvaraisen kuntoutuksen palveluvalikoimauudistuksen
tavoitteena on muun muassa vähentää päällekkäisiä palveluja ja selkeyttää kuntoutuksen
palveluvalikoimaa. Valtuutetut ovat seuranneet uudistusta, ja valiokunta on pitänyt sitä tär-
keänä määrärahojen mahdollisimman vaikuttavan käytön kannalta. Oma väylä -kuntoutuk-
sessa ja aikuisen sydänkuntoutuskurssissa vuosina 2021—2022 kokeiltua rekisteröitymis-
menettelyä on seurattu, ja se on tullut vakituiseksi käytännöksi vuonna 2023. Käyttöä on
myös laajennettu harkinnanvaraisessa yksilökuntoutuksessa.

Arvoisa rouva puhemies! Henkilöstö ja hyvä johtaminen on aina organisaation vaikut-
tavan toiminnan taustalla. Henkilöstömäärä vuoden 2020 lopussa oli 8 465, mikä on 121
henkilöä enemmän kuin edellisenä vuonna. Sairaspoissaolot kääntyivät laskuun ja olivat
4,6 prosenttia. Henkilöstökokemusta on kehitetty muun muassa itse- ja yhteisohjautuvuu-
della, perheystävällisyydellä ja monipaikkaisuudella. Henkilöstökyselyn mukaan työtyy-
tyväisyys on Kansaneläkelaitoksessa säilynyt korkealla tasolla.

Hallitusohjelman kirjauksen mukaisesti Kansaneläkelaitoksesta annettua lakia muute-
taan Kansaneläkelaitoksen hallinnon osalta parlamentaarisen työn pohjalta ja lisäksi siten,
että Kansaneläkelaitoksen palveluita voidaan tarjota yhteiskunnan muiden toimijoiden
käyttöön turvallisuuden ja huoltovarmuuden parantamiseksi. Sosiaali- ja terveysvaliokun-
ta on uudistusta käsitellessään pitänyt tärkeänä, että esitykseen sisällytettävät parlamen-
taarisen työryhmän ehdotusten toteuttamiseksi tarpeelliset lainsäädäntömuutokset valmis-
tellaan viipymättä ja annetaan mahdollisimman pian eduskunnan käsiteltäväksi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 14/2025 vp

Valiokunnan sosiaali- ja terveysministeriöltä saaman tiedon mukaan loput parlamentaarisen työryhmän lainmuutosehdotukset ovat parhaillaan valmistelussa ja lainmuutosten on suunniteltu tulevan voimaan alkuvuodesta 2026.

Nostan tässä yhden asian, jonka jo edelliset puhujat ovat nostaneet, eli tämä Kela-taksi-toiminta. Sitä pitää tarkastella, sillä ne eivät saadun palautteen mukaan toimi välttämättä kustannustehokkaasti, yrittäjä- ja asiakasystävällisesti. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Krista Kiuru, olkaa hyvä.

20.04 Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! Kiinnitin tässä vielä huomiota tämän Kansaneläkelaitoksen parlamentaarisen työryhmän työhön. Valiokunnassa käytiin tämän ykkösvaiheen uudistamisen jälkeen aika paljon keskustelua myös siitä, että tämä kakkosvaihe pitäisi tuoda mahdollisimman nopeasti käsittelyyn. Ja tietenkin toivon sitä, että tämä hyvä parlamentaarinen yhteistyö, joka siellä on ollut, kantaisi myös niin, että valvotaan tämä projekti loppuun. Ne isot kysymykset ovat vielä ratkaisematta, ja minusta on tärkeää, että myöskin siltä osin päästäisiin maaliin.

Yksi iso kysymys on ollut se, voidaanko parlamentarisessa työssä pohtia myöskin Kansaneläkelaitoksen valtiosääntöoikeudellista asemaa, ja nyt tällä hetkellä on tehty vasta näitä aika pienimuotoisia hallinnon uudistuksia. Nyt olisi tärkeää pohtia myöskin näitä muita ehdotuksia.

Lisäksi itse olen kiinnittänyt paljon huomiota siihen, että Kansaneläkelaitoksella olisi uskomattoman hyvä rooli siinä, miten tavallaan tiedon liikkumista ja tällaista digitaalisuutta hyödyntämällä saataisiin vielä enemmän sosiaali- ja terveydenhuollossa aikaan. Kansaneläkelaitoksen rooli nimenomaan Kanta-järjestelmän ylläpitäjänä voisi olla paljon laiveampikin kuin meillä tällä hetkellä on. Me yritimme viime kaudella vielä, että tämä perustettu digiyhtiö voisi ottaa tällaista roolia, mutta niin kuin me kaikki ollaan nyt vuosien saatossa nähty, se ei tavoitellulla tavalla lennäkään. Silloin minusta olisi luontaista, että nimenomaan valtuutetut voisivat tehdä ehdotuksia siitä, mikä voisi olla se seuraava tapa Kansaneläkelaitoksella edistää tätä digitaalisuutta vielä enemmän sosiaali- ja terveyspalveluiden suhteen kuin mitä nyt on ollutkaan. Minusta tämä voisi olla sellainen valtuutettujen rooliin hienosti sopiva tulevaisuudenteko, että haettaisiin tätä digitaalisuutta yhä enemmän myöskin sosiaali- ja terveysjärjestelmän käyttöön. Tästähan on hyvä Sitran selvitys, mitä kaikkea ja kuinka suuria säästöjä — itse asiassa 700 miljoonan säästöjä — voitaisiin saada aikaan, kun tätä digiä hyödynnettäisiin sosiaali- ja terveydenhuollon tiedon liikkumisessa paljon enemmän. Ja minusta tässä valtuutetuilla voisi olla aivan olennainen rooli myöskin viedä näitä ehdotuksia päivänpolitiikan keskiöön. Siksi ajattelinkin, että kun teillä on siellä terhakka porukka tekemässä, niin voisin tässä toivoa sellaista valtuutetuilta, kun myöskin puheenjohtaja on paikalla. Tämä voisi olla yksi sellainen iso yhteiskunnan teko.

Kelahan on itse esittänyt monia näitä mahdollisuuksia, mitä voisi tehdä, ja minusta ne esitetyt toimet saisivat olla enemmänkin julkisuudessa. Ne olisivat myöskin semmoisia konkreettisia säästötoimia, millä säästettäisiin palveluiden karsimisen tai palvelun tason ja laadun heikentämisen sijasta yhteiskunnassa resursseja, kun tätä digitaalisen tiedon liikkuvuutta lisättäisiin. Minusta Kela olisi siinä erinomainen toimija, jos me vaan näin haluamme. Tällainen toive tässä nyt esitetynä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Nieminen, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 14/2025 vp

20.07 **Mira Nieminen ps:** Kiitos, arvoisa puheenjohtaja! Ja kiitos tosiaan, edustaja Kiuru, myöskin tästä tärkeästä nostosta eli tästä digitalisaatiosta ja automatisaatiosta, mitä tuossa nostinkin jo puheessani esille. Tosiaan on juuri näin, että Kelalla on valtava potentiaali mennä tässä eteenpäin, ja sitä juuri pohditaan, että miten me saadaan se oikeasti hyödynnettyä. Kela on esittänyt — siellä on aikamoinen ideapankki —, mitä voitaisiin tehdä, ja kyllä se on ehkä enemmän täältä päästä sitten kiinni, miten me pystymme vastaamaan ja miten me ottaisimme niitä vastaan, kun kyllähän näihin tietysti tulee tällaiset tietoturvasasiat ja tosiaan sitten vähän mennään sinne perusoikeuksienkin puolelle, että miten valmiita siinä ollaan niin kuin menemään. Ainakin itse olen kyllä ihan tämän tavallaan kehityksen puolestapuhuja siinä, että me saadaan siellä kyllä potentiaalinen hyöty. Niin kuin Kela on itsekin todennut, niin täällä on kasvuvaraa, ja siitä ollaan myös mainittu eteenpäin ministereillekin, että näitä kehitysehdotuksia vietäisiin sitten eteenpäin.

Tämä tiedonkulkuasia on yksi semmoinen, mitä oikeasti haluaisin koko tämän salin nyt pohtivan, sitä, miten se on ollut esteenä meillä monessa asiassa, ja on nyt kyse sitten tosiaan ihmisten palveluista tai sujuvuudesta tai sitten vaikka näistä väärinkäytöksistä, niin sitä tarvitaan. Näitten esteiden purkaminen on iso kysymys, että siinä päästäisiin sitten eteenpäin.

Mutta tosiaan voin todeta sen, että yhteistyö on ollut sujuvaa, ja se on tämän kaiken tärkein elementti. Ja nämä parlamentaariset asiat, mitä tässä edustaja Kiuru kuvasi, kyllä ovat se pohja siihen, että me saadaan niitä vietyä eteenpäin. Tämä valtiosääntöoikeudellinen asema on näistä se viimeisin ja kinkkisin, ja sitä nyt ei ainakaan tässä vaiheessa vielä viedä, se on siellä viimeisenä odottamassa — onko se sitten tämän hallituskauden asia. Mutta nämä ensimmäisen, seuraavan vaiheen asiat kuitenkin tässä on luvattu viedä, ja toivottavasti saadaan näitä uudistuksia paljon mukaan. Meillä on oikeasti potentiaalia tässä saada ihmisille vielä parempaa ja sujuvampaa palvelua. Ja todellakin niin, että tässäkin on se asia, että ne, jotka oikeasti tarvitsevat sitten niin sanotusti sitä käsiohjausta, pystytään siinäkin priorisoimaan. Tämä yhden etuuden malli, mikä on tulossa, on yksi iso asia, Eepos-hanke on meillä siellä menossa, ja kyllä me uskotaan, että näistä me saadaan aika paljon irti vielä tulevaisuudessa. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi valiokunnan ehdotuksen kannanotoksi kertomuksen K 10/2024 vp johdosta. Asian käsittely päättyi.